

Posudek diplomní práce:

Kateřina Pulcová, Paměť a historie rodiny Palliardi – dva koncepty studia rodinné minulosti, 2022, 125 str.

Diplomní práce K. Pulcové pojednává o z Itálie pocházejícím rodu kameníků, stavitelů a štukatérů, kteří přišli do Čech v 17. stol., resp. po vymření těchto linií rodiny od roku 1870 jejích větví s jinými profesemi. Autorka konfrontuje dva postupy: Pro starší období kompiluje údaje literatury, pro novější, tedy zejména od doby meziválečné pracuje i s rodinnou pamětí širšího rozrodu „Postpalliardiů“.

Práce je strukturována do úvodu s vytýčením cíle práce: „Úkolem bylo nalézt, zda se k některé osobnosti vztahuje živá paměť, a jak v rodinné paměti a v historiografii vybrané osobnosti vystupují. Cílem mé práce je evidovat, kriticky zhodnotit, komparovat a třídit dostupné informace z rodinné paměti, historiografie a v závěru zhodnotit přínos těchto dvou přístupů k rodinné minulosti“, následuje „metodologický úvod“ kde se autorka dovolává Norovy teorie „míst paměti“, a to ve zprostředkování pracemi R. Švaříčkové-Slabákové. Autorka tvrdí, že její „práce je založena na komparaci přístupů a zjištění pomocí historiografických metod a metod výzkumu rodinné paměti.“ (s. 11) Soudí přitom poněkud překvapivě, že „rodinná paměť začíná tam, kam dosahují informace uložené v rodinných archivech“. (s. 11) Text práce však ukazuje i (metodologicky nepodložený) orální výzkum.

Kapitoly 3-9. je věnována sedmi generacím rodiny Palliardiů do 20. let 20. století. Poté kapitolou 10 (Živá paměť rodiny Palliardiů od str. 66) začíná druhá část práce, opřena opět o literaturu, ale i o rodinné „archive“ postpalliardiiovských generací. Autorka se tu neočekávaně vrací k tématu literatury o místech paměti a rodinné paměti, ale poté opět líčí osudy sledované rodiny, k jejímuž širšímu zázemí se sama počítá.

Závěr práce (s. 87-89) stručně reprodukuje dějiny rodiny Palliardiů a poté ústí v zajímavé vyjádření autorky: „Na příkladu rodiny Palliardi se ukazuje, že paměť a historie jsou především kulturní konstrukty. Paměť nemusí být podmíněná pokrevně. Sama na sobě to mohu doložit. Nejsm přímým potomkem linie původních Palliardů, ani nositelkou jména a rodinné paměti. Do jisté míry se ale na paměti také podílím, a to je také další rovina výzkumu. Motivoval mě zájem o minulost a spojení historie a paměti. Paměťové studie shrnu konstatováním, ve kterém panuje všeobecná shoda – totiž, že způsob, jakým vzpomínáme na danou událost, závisí na našem účelu a momentu.“

Následuje seznam použitých pramenů, pod čímž autorka rozumí soupis citované literatury všech typů (slovníky, příručky, edice, zpracování...vše v jednom), dále (od str. 93)

přehled citovaných archivních fondů a konečně též internetových zdrojů. Str. 96-123 (v obsahu práce mylně 103) je věnována obrazovým přílohám, po nich následují rodokmeny.

Mám-li k práci zaujmout kritický postoj, musím otevřeně říci, že nevím, k čemu tato – nesporně velmi pilně, ač taktéž velmi chaoticky – sestavená kompilace vlastně slouží? Práce má povahu rodinné kroniky, kam jsou z nejrůznějších zdrojů „vlepovány“ kriticky neověřované, a tedy namnoze nepřesné nebo chybné informace o „slavných předcích“. Vzhledem k tomu, že nevíme, jak byly sestaveny rodokmeny, resp. je zřejmé, že i matriční a další archivní informace byly převážně čerpány ze sekundární literatury nebo z internetu, nejde ani o tradiční genealogickou práci (ostatně autorka se o genealogické metodě ani nezmiňuje). Sledování jsou v podstatě „slavní muži“ a zkoumán není jejich obraz v povědomí jejich potomků, nýbrž v nejrozličnějších textech literatury různého druhu: od paměti přes kunsthistorické analýzy a syntézy až k slovníkovým příručkám.

Zásadní otázkou (vztahující se k výše citovanému úvodu) je, či živá paměť je tu vlastně tematizována? Rodin, které již nejsou Palliardiové, ale nějak vzdáleně s oním rodem souvisí? S autorkou samou? Konstatování, že „paměť a historie“ (míněna je asi historiografie) jsou konstrukty, není výsledek výzkumu, nýbrž proseminární banalita. K čemu tedy vedla celá ta – jistě pracovně náročná – aktivita? Co je noetickým produktem? To by měla autorka vysvětlit při obhajobě.

Specifickým problémem je pak její postoj k pramenné bázi výzkumu. Věřím, že řadu archivů navštívila, její seznam ale in concreto ukazuje, že nedokáže rozlišit ani mezi Archivem hl. města Prahy a Národním archivem v Praze. To jsou dvě odlišné instituce a jejich fondy nelze zaměňovat. Exemplárně: „AMP, fond Ředitelství císařských soukromých a rodinných statků Praha – Administrace toskánských statků – spisové pododdělení společné inventární číslo 92.“ Pracovala autorka přímo s matrikami? Soustavný genealogický výzkum by asi ukázal poněkud odlišné výsledky než tato práce. Problém je ale i v zacházení s literaturou: Vzhledem k tomu, že ji Pulcová zřejmě čerpá zejména z internetu a nehledá knižní verze např. původně kvalifikačních prací, nerozlišuje pak např. mezi magisterskou a rigorosní prací u Jiřího Smrže 2016 a 2018. Jsou to jistě relativně drobné lapálie, ale svědčí to o problematice řemeslné úrovni práce.

Celkově tedy vidím předloženou magisterskou práci jako dobrou a k obhajobě doporučuji zejména jasné formulování výzkumných otázek a následně podobně jasné vyslovení závěrů, učiněných na základě tohoto výzkumu.

